

Zaterdag 26 april 2025

09.15-18.30 uur (ontvangst vanaf 08.30 uur)

Aula Rector Dhanis

Stadscampus UAntwerpen, Kleine Kauwenberg 14, 2000 Antwerpen

OVERBEVOLKING IN DE BELGISCHE GEVANGENISSEN - NAAR EEN BEHOORLIJK DETENTIEBELEID

**Een conferentie met analyses vanuit verschillende perspectieven
en met concrete voorstellen voor oplossingen**

De conferentie presenteert vier inhoudelijke clusters, een paneldebat over visies vanuit de magistratuur, een brief van 'dikke Freddy' gericht aan politiek en magistratuur, interacties met het publiek en een afsluitend netwerkmoment. De vier clusters:

1. Overbevolking, de cijfers, de gevolgen en de oplossingen vanuit academisch perspectief
2. De impact van de overbevolking op gedetineerden en op de handhaving van hun (mensen)rechten vanuit feitelijk perspectief
3. Bespreking van concrete oplossingen voor de overbevolking in de gevangenissen die nu al kunnen worden gehanteerd door magistraten
4. Het woord aan de politiek

De overbevolking in de Belgische gevangenissen is een probleem dat overheid en beleid al vele jaren lang als een loodzware molensteen om de nek met zich meeslepen. Zelfs meervoudige veroordelingen door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens blijken onvoldoende gewicht in de schaal te leggen om duurzame oplossingen te bespoedigen.

Met deze conferentie brengt Magistratuur & Maatschappij in samenwerking met diverse partners, wetenschappelijke experts, magistraten en advocaten, praktijkmensen, ervaringsdeskundigen, beleids mensen en geïnteresseerde burgers samen om vanuit een veelheid aan invalshoeken de problematiek te analyseren en oplossingen te genereren.

De opzet maakt intensieve discussie en debat mogelijk, met als finale doelstelling het samenbrengen van de bevindingen in een constructieve langetermijnvisie die in overeenstemming is met de scheiding der machten en met de rechtsstaat.

HET PROGRAMMA

- 08.30-09.15 uur** Ontvangst met koffie en thee
- 09.15-09.20 uur** Verwelkoming door de heer **John Vandaele** (journalist MO*)
- 09.20-09.45 uur** Openingswoord door prof. dr. **Joëlle Rozie** (gewoon hoogleraar Strafrecht Universiteit Antwerpen en lid van de Commissie tot hervorming van het strafrecht)

09.45-11.15 uur Cluster 1: Overbevolking, de cijfers, de gevolgen en de oplossingen vanuit academisch perspectief

Overbevolking of capaciteitstekort?

Analyse en beleidsopties

- prof. dr. **Kristel Beyens** (gewoon hoogleraar, Vakgroep Criminologie, Onderzoeks-groep *Crime & Society* (CRiS), Vrije Universiteit Brussel)
- de heer **Eric Maes** (senior onderzoeker/werkleider NICC)

Wie zit (beter niet) in de gevangenis (problematiek van geïnterneerde personen, personen zonder verblijfsrecht, lang gestrafte personen ...)

- prof. dr. **Tom Vander Beken** (gewoon hoogleraar, Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht; directeur van het *Institute for International Research on Criminal Policy* (IRCP) Universiteit Gent; vicevoorzitter van de Penitentiaire Beleidsraad)

Overbevolking in de gevangenissen door de ogen van het Europese Antifoltercomité

- prof. dr. **Tom Daems** (gewoon hoogleraar verbonden aan het Leuven Instituut voor Criminologie, KU Leuven; lid van *het European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment* (CPT))

Innovatie en ontwikkelingen in de strafuitvoering: een oplossing voor de overbevolking in de gevangenissen?

- mevrouw **Aurore Vanliefde De Keyser** (FWO doctoraatsonderzoeker verbonden aan het Leuvens Instituut voor Criminologie, KU Leuven)
- mevrouw **Pauline Geeroms** (praktijkassistent verbonden aan het Leuvens Instituut voor Criminologie, KU Leuven)

Een analyse van de rechtspraak van de klachten- en beroepscommissies inzake de overbevolking in de gevangenissen

- prof. dr. **Jonathan Bernaerts** (onderzoeksfactor Universiteit Antwerpen)

Vragen- en repliekronde vanuit het publiek

11.30-13.00 uur

Cluster 2: De impact van de overbevolking op gedetineerden en op de handhaving van hun (mensen)rechten vanuit feitelijk perspectief

Visie gevangenisdirecteur

- de heer **Hans Claus** (oud-directeur gevangenis Oudenaarde en voorzitter vzw De Huizen)

Visie (federale en lokale) toezichthouders

- de heer **Pieter Houbey** (ondervoorzitter CTRG)
- de heer **Pierre Lefranc** (voorzitter Commissie van Toezicht gevangenis Gent en oud-voorzitter M&M)

Visie FOD Justitie

- mevrouw **Mathilde Steenberghe** (voorzitter ad interim FOD Justitie en directrice-generaal dienst Penitentiaire Inrichtingen FOD Justitie)

Visie Agentschap Justitie en Handhaving

- de heer **Bob Van den Broeck**, administrateur-generaal Agentschap Justitie en Handhaving, lid Hoge Raad voor de Justitie en gastprofessor Universiteit Antwerpen

Aftoetsing van deze visies door mevrouw Kathleen Vandenberghe, onderzoeksrechter, bij drie 'getuigen'

- de heer **Bob Gebruers**, regionaal coördinator Stichting voor Morele Bijstand aan Gevangenen (SMBG)
- de heer **Wout De Ruyck** (forensisch beleidsarts Psychiatrisch centrum Sint-Jan-Baptist Zelzate)
- theatermaker en regisseur opera *Barzakh* **Thomas Bellinck**

13.00-13.45

Walking lunch

13.45-14.00 uur

J'accuse: brief van **Dikke Freddy** aan de politiek en de magistraten

14.00-16.00 uur

Cluster 3: Bespreking van concrete oplossingen voor de overbevolking in de gevangenissen die nu al kunnen worden gehanteerd door magistraten

Key notes

- de heer **Philip Daeninck** (advocaat; lid van de Commissie Strafrecht van de Orde van Vlaamse Balies en oud-onderzoeker NICC): 'Laat ons praten ...!'
- mevrouw **Hildegard Penne** (advocaat-generaal Hof van beroep Antwerpen en hoofdcoördinator REN strafuitvoering): 'Waarom blijkt het zo moeilijk om de tanker te keren in België? Wat is de rol van het strafrechtelijk beleid in deze kering?'

Paneldebat: Wat kunnen magistraten doen en wat hebben magistraten nodig om in concrete oplossingen te helpen voorzien?

Visie van een onderzoeksrechter

- de heer **Philippe Van Linthout** (onderzoeksrechter Rechtbank van Eerste Aanleg Antwerpen en voorzitter van de vereniging van onderzoeksrechters)

Visie van een parketmagistraat

- de heer **Olivier Lins** (substituut-procureur-generaal Hof van Beroep Antwerpen en mede-hoofdcoördinator REN strafuitvoering)

Visie van een strafrechter

- de heer **Hans De Waele** (afdelingsvoorzitter Rechtbank van Eerste Aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent)

Visie van een parketmagistraat bij de strafuitvoeringsrechtbank (SURB)

- mevrouw **Bernadette Baeyens** (eerste substituut SURB Gent)

Visie van een gevangenisdirecteur

- de heer **Pieter Van Caeneghem**, directeur gevangenis Oudenaarde, voorzitter van de Federatie van Vlaamse Gevangenisdirecteurs

16.00-16.15 uur

Koffie- en theepauze

16.15-17.00 uur

Vragen- en repliekronde vanuit het publiek

17.00-17.30 uur

Cluster 4: Het woord aan de politiek (minister van Justitie, leden van de kamercommissie Justitie)

17.30-17.35 uur

Slotwoord door mevrouw Evelien de Kezel en de heer Jeroen De Mets, voorzitters Magistratuur & Maatschappij

17.55-18.30 uur

Afsluitend drink- en netwerkmoment

De conferentie wordt georganiseerd in samenwerking met de volgende partnerorganisaties:

INFO EN INSCHRIJVINGEN

Toegang gratis. Inschrijven (verplicht)
via de QR-code.

Praktische info:

secretariaat@humanistischverbond.be,

T 03 233 70 32 (tijdens kantooruren),

www.humanistischverbond.be

Inhoudelijke info:

magistratuurenmaatschappij@gmail.com

Deze conferentie is erkend voor 7 punten
juridische vorming door de Orde van
Vlaamse Balies en avocats.be.

ORGANISATIE:

Magistratuur & Maatschappij, i.s.m. het
Humanistisch Verbond, de Vrijzinnige
Dienst UAntwerpen en de partners hierboven
vermeld. Met steun van de Instelling Morele
Dienstverlening Antwerpen.